

Особливості закупівель послуг страхування

Закупівля товарів, робіт та послуг для забезпечення потреб замовників зазвичай здійснюється протягом бюджетного періоду, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року. Договори про закупівлю, що передбачають оплату поточних видатків, зазвичай укладаються строком до кінця поточного року, тобто до 31 грудня, а договори про закупівлю, за якими передбачається оплата капітальних видатків (зокрема, довготривалі складні роботи, будівництво, реконструкція тощо) можуть бути довгостроковими, тобто з терміном виконання більше ніж один бюджетний період.

Однак є договори, що укладаються на поточні видатки, проте з огляду на їхню специфіку мають продовжений термін виконання. До таких можна віднести договори на закупівлю послуг страхування, адже термін дії страхових послуг встановлюється страховою компанією та не пов'язується із бюджетним періодом.

Отже, у цій статті розглянемо:

що таке страхування, договори про закупівлю послуг страхування;

у чому особливість їх дії;

як замовникам у разі закупівлі послуг страхування правильно визначати термін надання послуг та термін дії договору.

Що таке страхування

Страхові послуги завжди були одним із поширених предметів закупівель замовників для забезпечення виконання своїх функцій, а в період воєнного стану та постійних загроз вибухів, пожеж, інших пошкоджень, особливо в регіонах, де ведуться бойові дії, актуальність закупівлі послуг страхування зростає ще більше.

Відносини у сфері страхування та загальні правові засади здійснення діяльності зі страхування регулюються [Законом України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-ІХ](#) (далі — Закон № 1909), у статті 1 якого визначено, що страхування — це **правовідносини щодо захисту страхових інтересів** фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, **у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування.**

Основні умови, які мають бути узгоджені при укладанні договору страхування

Страхування здійснюється на підставі **договору страхування**, який укладається відповідно **до загальних умов страхового продукту**, якщо інше не визначено законодавством України.

Частиною 2 статті 89 Закону № 1909 встановлено умови, що обов'язково зазначаються у договорі страхування, зокрема серед яких:

найменування страховика та страхувальника;

інформація про предмет та об'єкт страхування;

розмір страхової суми та/або розміри страхових виплат за договором страхування життя;

перелік страхових ризиків;

страховий **тариф**;

строк дії договору страхування, порядок вступу його в дію, період (періоди) страхування, територія дії договору страхування;

розмір страхової премії, порядок та строки її сплати;

порядок розрахунку, умови та строки здійснення страхових виплат;

інші умови за згодою сторін.

Договором страхування визначаються **конкретний об'єкт страхування**, з яким пов'язані страхові інтереси страхувальника та страхові ризики, що пов'язані з цим об'єктом страхування та підлягають страхуванню. **Об'єктом у договорі страхування можуть бути:**

життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення;

майно на праві володіння, користування і розпорядження майном та/або можливі збитки чи витрати;

відповідальність за заподіяну шкоду особі або її майну.

У договорах страхування визначаються особливі терміни дії. Так, відповідно до статті 98 Закону № 1909 **строк дії договору** страхування встановлюється **за згодою страховика і страхувальника** та зазначається в договорі страхування.

Якщо договором страхування або законодавством України не передбачено інше, **договір страхування набирає чинності з 0 годин дня**, наступного за днем укладення договору та/або сплати страхової премії чи її першої частини (у разі сплати страхової премії частинами), **та закінчується о 24 годині дати, що зазначена в договорі страхування** як дата закінчення строку дії договору страхування.

Дія договору страхування **не поширюється на події**, що мають ознаки страхового випадку, **які настали до набрання чинності договором страхування** (крім випадку застосування ретроактивної дати відповідно до частини п'ятої статті 98 Закону № 1909).

У договорі страхування також встановлюється **страхова премія, тобто** плата у грошовій формі за страхування, яку страхувальник зобов'язаний сплатити страховику згідно з умовами договору страхування.

Страхова премія визначається шляхом **помноження страхової суми та страхового тарифу** (у разі його визначення). У свою чергу, **страхова — це та сума**, у межах якої страховик зобов'язаний провести страхову виплату в разі настання страхового випадку. **Страхові тарифи** обчислюються страховиком математичними, статистичними та/або економічними методами з урахуванням статистики настання страхових випадків та ймовірного розміру збитків, характеристик об'єкта страхування та інших умов.

Отже, укладаючи договір страхування, замовник в межах взятих на себе зобов'язань повинен оплатити послуги страховика у вигляді **страхової премії, сплата якої може здійснюватися одноразовим платежем або періодичними платежами**. Терміни оплати страхової премії (вартості договору страхування) зазвичай здійснюються майже одразу після укладання договору страхування в тому бюджетному періоді, коли його укладено.

Більш детально особливості укладення договорів страхування розглянемо на прикладі закупівлі послуг зі страхування майна.

Укладання договору страхування нерухомого майна

Поширеним об'єктом страхування для замовників є нерухоме майно, зокрема орендованих приміщень. Якщо замовник приймає рішення про закупівлю послуг зі страхування орендованих приміщень (код за [ДК 021:2015 66510000-8](#) «Страхові послуги»), то, виходячи з очікуваної вартості таких послуг, він приймає рішення, яку закупівлю буде обрано відповідно до Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період

дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених [постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178](#) (зі змінами) (далі — Особливості):

якщо вартість послуг є меншою ніж 100 тис. грн — закупівля без використання електронної системи закупівель (далі — ЕСЗ);

якщо вартість послуг дорівнює або перевищує 100 тис. грн — відкриті торги з урахуванням Особливостей або шляхом укладення договору про закупівлю без застосування відкритих торгів (на підставі пункту 13 Особливостей).

Законом № 1909 визначено, що **строк дії договору** страхування встановлюється **за згодою сторін**. Страхові компанії переважно пропонують страхування майна терміном від 6 місяців до 1 року. Тож якщо замовник прийняв рішення про закупівлю послуг страхування у березні та укладе договір страхування, наприклад, у квітні 2024 року, то у випадку обрання умов страхування на один рік термін дії договору буде визначено до квітня 2025 року.

Тобто **дія договору страхування не буде обмежуватися кінцем грудня поточного року, «перейде» на наступний календарний рік** та закінчиться у квітні 2025 року.

Приклад такої закупівлі можна переглянути за посиланням:

<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2024-03-11-008500-a>.

Умови договору страхування можуть виглядати так (див. приклад).

Приклад. Основні умови договору страхування орендованого приміщення замовника

- 1. Страховик зобов'язується надати Страхувальнику послуги страхування орендованого нерухомого майна (код за ДК 021:2015 66510000-8 «Страхові послуги») за видом страхування: Добровільне страхування майна.*
- 2. Страхувальник проводить оплату страхового платежу в розмірі 5150,00 грн (п'ять тисяч сто п'ятдесят гривень 00 копійок) протягом 15 робочих днів після підписання сторонами актів прийому-передачі послуг.*
- 3. Строк страхування становить 12 місяців з моменту підписання Договору.*
- 4. Договір набирає чинності і вважається укладеним з моменту його підписання Сторонами та діє до 05.04.2025, а в частині виконання зобов'язань Страховиком — до закінчення терміну дії страхового полісу, але у будь-якому випадку до виконання в повному обсязі Страховиком та Страхувальником своїх зобов'язань, передбачених*

відповідними страховими полісами та цим Договором.

У прикладі строк виконання зобов'язань та строк дії договору про закупівлю є аналогічним, тобто до 05.04.2025. Зазвичай таким прикладом користуються замовники, що не фінансуються з державного бюджету України.

Якщо видатки замовника здійснюються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів України, то, укладаючи договір про закупівлю страхових послуг, замовник бере на себе бюджетні зобов'язання щодо оплати цих послуг. Оскільки це поточні видатки й умовами договору оплата передбачена у поточному бюджетному році (договір не вважається довгостроковим), то замовник має виконати зобов'язання щодо оплати послуг у поточному році.

При цьому, реєструючи **бюджетні зобов'язання** за договором страхування в органі Державної казначейської служби України (далі — Казначейство), замовники зазвичай зазначають строк дії зобов'язань замовника (в частині оплати) до кінця поточного бюджетного року, тобто до 31.12.2024, хоча **термін договірних зобов'язань надавача послуг буде закінчуватися у 2025 році** (у тому місяці, до якого діє поліс страхування).

Нормативні вимоги до страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Варто звернути увагу на ще один вид страхових послуг, які найчастіше купують замовники, — це страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, адже всі замовники, що мають у своєму розпорядженні автомобілі, повинні застрахуватися від дорожньо-транспортних пригод за участю забезпеченого транспортного засобу, внаслідок яких виникає обов'язок відшкодувати шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілих осіб.

Слід зазначити, що наразі до 01.01.2025 діє [Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 01.07.2004 № 1961-IV](#), а починаючи з 01.01.2025 набуває чинності [Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 21.05.2024 № 3720-IX](#).

За чинним законодавством, внутрішні договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності мають укладатися строком **не менше ніж на один рік**, за новим Законом, що набуває чинності з 01.01.2025, — на шість місяців або один рік, а в окремих випадках — менше ніж на 6 місяців.

Тобто у разі укладання договорів страхування цивільно-правової відповідальності

власників наземних транспортних засобів в середині поточного бюджетного періоду його строк дії може перевищувати 31 грудня та переходити на наступний рік, незважаючи навіть на те, що бюджетні зобов'язання замовника щодо оплати страховику будуть виконані у поточному бюджетному періоді.

Черговість оплати страхових послуг в органах Казначейства

Оплата за договорами страхування здійснюється після реєстрації замовниками в органах Казначейства бюджетних зобов'язань, що здійснюється відповідно до вимог [Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України](#), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309.

Згідно з [Інструкцією щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету](#), затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333, оплата послуг страхування здійснюється за кодом економічної класифікації видатків 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)».

На період дії воєнного стану органи Казначейства здійснюють платежі у черговості, встановленій у [Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану](#), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 (далі — Порядок № 590) (зі змінами), та з **урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунку**.

Так, Порядком № 590 встановлено, що у другу чергу (підпункт 2 пункту 19) здійснюється:

оплата послуг із страхування **цивільно-правової відповідальності** власників наземного транспорту, водіїв відповідно до законодавства;

оплата послуг із страхування **відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду**, яка може бути заподіяна внаслідок пожеж та аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру;

оплата послуг із страхування **орендованого приміщення**.

Тож, якщо замовник укладає договір страхування **власного приміщення**, то оплата по такому договору буде проведена у третю чергу, тому, надаючи на оплату документи за договором страхування **орендованого приміщення, замовник має чітко вказати на це у призначенні платежу**, наприклад: «послуги з орендованого приміщення за договором № 3 від 04.04.2024 та актом від 18.04.2024».

Перелік черговості оплат

Роздрукувати

Казначейством (станом на 11.03.2024)

v Автори

^ Правова база

Декларування

Оборонні закупівлі

ДАСУ: перевірки й повноваження

Будівництво/Закупівля робіт/ Поточного ремонту

Кошторисні норми

Закупівлі в сфері інформатизації

Закупівлі енергосервісу

Електрична енергія

В період воєнного стану діє перелік почергових платежів, які здійснюють Казначейство та органи Казначейства за дорученнями клієнтів з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунку відповідно до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590.

У будь-якому разі пам'ятайте: платежі з рахунків замовників проводяться тільки за напрямками та в черговості та обов'язково з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунку. При цьому для того щоб застосувати норми пункту 19 Порядку № 590, необхідна наявність саме **небюджетного рахунку**, відкритого на ім'я постачальника товарів, виконавця робіт або надавача послуг в Казначействі або органах Казначейства

Дуже важливо! У Таблиці наведено примірний (орієнтовний) код за ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник». Кожен замовник повинен самостійно визначити код для своєї закупівлі з огляду на специфіку / тип / вид / особливості саме вашої закупівлі.

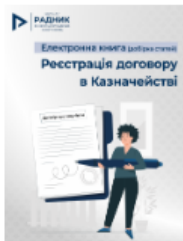
Висновки

Кінцевий термін дії договорів страхування, зважаючи на їхню специфіку, може виходити за межі поточного бюджетного року. При цьому строк дії бюджетних зобов'язань може відрізнитися від строку виконання зобов'язань за таким договором про закупівлю (строку дії договору).

Оскільки замовник здійснює оплату послуг страхування у поточному бюджетному році, то бюджетні зобов'язання в органах Казначейства за такими договорами реєструються в поточному бюджетному році. Кожен вид страхування має певні особливості та може регулюватися окремими нормативними актами.

При поданні підтвердних документів для оплат за договорами страхування замовники мають враховувати черговість оплат, визначену Порядком № 590, та у разі, якщо призначення платежу підпадає під першу або другу чергу оплати, формулювати його таким чином, щоб було зрозуміло належність до Порядку № 590.

Завантажуйте [шпаргалку УО щодо строків реєстрації зобов'язань в органах казначейського обслуговування](#), а ще більше інформації про роботу уповноваженої особи з органами казначейського обслуговування зібрано на цьому порталі в електронній книзі [«Реєстрація договору в Казначействі»](#):



Реєстрація договору в Казначействі

1609 21 Лютого 2024

Після успішно проведених закупівель у замовників сфери публічних закупівель часто виникають складнощі, а подекуди й непорозуміння з представниками органів державного казначейського обслуговування під час реєстрації договірних зобов'язань. Стикалися з такими ситуаціями?

У будь-якому разі редакція portalу «Радник у сфері публічних закупівель» щоденно працює над тим, щоб ви мали безперервний доступ до якісної інформації, яка обов'язково має вам допомогти безболісно вирішити складні робочі питання.